

Odborné stanovisko hlavného kontrolóra
k záverečnému účtu mesta Nitry za rok 2015

V zmysle § 18f odst.1 písm.c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu mesta Nitry za rok 2015.

Odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu za rok 2015 som spracovala na základe spracovaného materiálu „Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2015“ a ostatných dostupných materiálov.

A. Východiská spracovania odborného stanoviska k návrhu záverečného účtu

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2015 je predložený na prerokovanie do mestského zastupiteľstva v zákonom stanovenej lehote, t.j. do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka.

1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2015 je spracovaný v súlade so zákonom č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“).

2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Návrh záverečného účtu je verejne prístupný na úradnej tabuli mesta v zákonom stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 odst.2 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. a s § 16 ods.9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

3. Dodržanie povinnosti auditu zo strany mesta

V zmysle § 16 odst.3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je mesto povinné si dať overiť účtovnú závierku a dodržiavanie ostatných povinností hospodárenia. Táto povinnosť bola splnená, výrok audítora je súčasťou návrhu záverečného účtu.

4. Metodická správnosť predloženého návrhu záverečného účtu

Predložený návrh záverečného účtu obsahuje povinné náležitosti podľa § 16 ods.5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a to:

- a) Údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 odst. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou
- b) Bilanciu aktív a pasív
- c) Prehľad o stave a vývoji dlhu
- d) Údaje o hospodárení príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta
- e) Prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 odst.4 v členení podľa jednotlivých príjemcov
- f) Údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti
- g) Hodnotenie plnenia programov mesta

Údaje o plnení rozpočtu sú spracované podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č.MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v znení neskorších zmien, ktorá je záväzná pri zostavovaní, sledovaní a vyhodnocovaní rozpočtov územnej samosprávy.

B. Zostavenie návrhu záverečného účtu

Mesto pri zostavení návrhu záverečného účtu postupovalo podľa § 16 odst.1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a po skončení rozpočtového roka údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu. V súlade s § 16 odst.2 mesto finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytlo prostriedky svojho rozpočtu, ďalej usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

1. Rozpočtové hospodárenie mesta v roku 2015

Rozpočet mesta Nitry na rok 2015 bol schválený Mestským zastupiteľstvom v Nitre uzn. č.322/2014-MZ dňa 20.11.2014 ako vyrovnaný v objeme 47 903 030 €.

V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2015 zostavený v členení na:

- a) bežný rozpočet
- b) kapitálový rozpočet
- c) finančné operácie

Schválený rozpočet bol v priebehu rozpočtového roka 2015 zmenený niekoľkými rozpočtovými opatreniami v súlade s Rozpočtovými pravidlami Mesta Nitry. Najvýraznejšia zmena rozpočtu nastala po zapojení príjmových finančných operácií do rozpočtu mesta a to konkrétne zapojenie zostatku prostriedkov z predchádzajúcich rokov vo výške 1 048 060 € (nevyčerpané účelové prostriedky), prevod prostriedkov z peňažných fondov vo výške 3 105 400 € a plánované prijatie úveru vo výške 5 630 580 €. Tieto finančné prostriedky boli použité hlavne na financovanie investičných akcií mesta, resp. nevyčerpané účelovo viazané prostriedky v rozpočte 2014 boli presunuté do rozpočtu 2015.

Z analýzy hospodárenia vyplýva, že mesto Nitra skončilo rozpočtové hospodárenie v roku 2015 nasledovne:

- a) v bežnom rozpočte dosiahlo prebytok vo výške + 5 075 992,15 €
- b) v kapitálovom rozpočte dosiahlo schodok vo výške - 6 475 120,87 €
- c) rozdiel medzi príjmami rozpočtu a výdavkami rozpočtu predstavuje schodok vo výške - 1 399 128,72 €

Schodok rozpočtu mesta bol vykrytý finančnými operáciami, pričom rozdiel medzi príjmovými a výdavkovými finančnými operáciami predstavuje ku koncu roka 2015 čiastku + 3 652 290,56 €.

Celkový výsledok rozpočtového hospodárenia mesta za rok 2015 po započítaní finančných operácií je + **2 253 161,84 €**. Treba však zdôrazniť, že vo výsledku rozpočtového hospodárenia sú započítané aj nevyčerpané účelové prostriedky z minulých rokov vo výške 548 774,86 €, ktoré možno použiť iba na účel, na ktorý boli poskytnuté. Rozdiel medzi celkovým výsledkom rozpočtového hospodárenia a nevyčerpanými účelovými prostriedkami z minulých rokov vo výške 1 704 386,98 € odporúčam použiť v roku 2016 na financovanie investičných akcií mesta (kapitálových výdavkov).

V zmysle § 15 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je obec povinná vytvárať rezervný fond najmenej vo výške 10% z prebytku bežného a kapitálového rozpočtu. Vzhľadom k tomu, že rozdiel medzi príjmami a výdavkami bežného a kapitálového rozpočtu je záporný (schodok) nevznikol zdroj na povinnú tvorbu rezervného fondu.

Súčasťou záverečného účtu sú aj výsledky hospodárenia príspevkových organizácií mesta za rok 2015 a návrhy na ich vysporiadanie v súlade so zákonom č.523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v z.n.p.

2. Plnenie príjmovej časti rozpočtu

Príjmy bežného rozpočtu boli naplnené vo výške 50 093 709 € (vrátane príjmov škôl a CVČ), čo predstavuje 100,76 % plnenie. Bežné príjmy zahŕňajú hlavne daňové príjmy, nedaňové príjmy a transfery. Pozitívne hodnotím, že bežný rozpočet mesta v príjmovej časti bol reálne nastavený, v priebehu roku mesto rozpočtovými opatreniami zabezpečilo stabilitu bežného rozpočtu, čím bolo zabezpečené počas roka vyrovnané hospodárenie a mesto nezaznamenalo výkyv vo financovaní plánovaných výdavkov. Zároveň mesto v roku 2015 dodržalo vyrovnanosť bežného rozpočtu, čím bola splnená zákonná podmienka.

Príjmy kapitálového rozpočtu boli naplnené vo výške 5 098 848 €, čo predstavuje 78,89 % plnenie. Dôvodom nenaplnenia kapitálových príjmov je výpadok očakávanej refundácie finančných prostriedkov na projekt „Obnova verejného osvetlenia v meste Nitra“ a časť finančných prostriedkov na projekt „OPIS-Elektronizácia služieb mesta Nitra“ a nenaplnenia príjmu z predaja majetku.

3. Plnenie výdavkovej časti rozpočtu

Výdavky bežného rozpočtu boli vyčerpané vo výške 45 017 717 € (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje 96,9 % plnenie.

Výdavky kapitálového rozpočtu boli čerpané vo výške 11 573 968 € (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje 80,76 % plnenie oproti schváleným výdavkom kapitálového rozpočtu. Dôvodom je nízke čerpanie rozpočtu odborom investičnej výstavby a rozvoja zapríčinené nezrealizovaním niektorých investičných akcií schválených v rozpočte mesta na rok 2015. Výdavky kapitálového rozpočtu boli hradené z okrem kapitálových príjmov aj z prebytku bežného rozpočtu a výdavkovými finančnými operáciami (úvery, zostatok prostriedkov z predchádzajúceho roku, peňažné fondy).

Vo vyhodnotení kapitálového rozpočtu je uvedené, že výdavková položka 713 Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (kapitálový výdavok) je prekročená o 21,6 %. Prekročenie zapríčinila realizácia nákupu strojov na projekt „Podpora separovaného zberu pre zložky KO v meste Nitra“. Finančné prostriedky budú mestu refundované v roku 2016.

V rámci investičných akcií mesto v roku 2015 realizovalo aj opravy havarijných stavov školských budov a opravy školských budov v celkovej výške 629 607 € (položka 635006) a opravy športových objektov a areálov v celkovej výške 66 748 € (položky 635006, 717002). V návrhu záverečného účtu nie je uvedené aké konkrétne budovy a objekty boli opravené. Tieto údaje navrhujem doplniť do časti Hodnotenie plnenia výdavkovej časti rozpočtu za rok 2015.

4. Bilancia pohľadávok

Zo záverečného účtu vyplýva, že stav pohľadávok Mesta Nitry k 31.12.2015 po lehote splatnosti je **5 500 360 €** (spolu daňové a nedaňové), čo predstavuje nárast oproti minulého roku o cca 10 %. Z celkového stavu pohľadávok po lehote splatnosti najvyšší podiel pripadá na pohľadávky daňové až 87%. Ich vývoj má rastúcu tendenciu, pričom daňové príjmy (vyberané mestom) v roku 2015 boli približne na rovnakej úrovni ako v roku 2014 (vyššie o cca 4000 €).

Zo záverečnej správy z inventarizácie majetku Mesta Nitry k 31.12.2015 vyplýva, že mesto vytvorilo opravné položky k pohľadávkam nedaňovým vo výške 624 442,59 € a k pohľadávkam daňovým vo výške 2 441 503,19 €. Na základe vyjadrenia referátu právneho a vymáhania pohľadávok sa jedná o pohľadávky voči dlžníkom v konkurznom a reštrukturalizačnom konaní, resp. o nepremlčané pohľadávky, pri ktorých je riziko, že ich dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí. Keďže je vysoký predpoklad, že tieto pohľadávky nebudú mestu uhradené, tvorba opravných položiek k pohľadávkam je opodstatnená, čím si mesto v netto hodnote výšky pohľadávok upravuje realnosť aktív.

5. Bilancia záväzkov, stavu a vývoja dlhu

Dlhodobé záväzky mesta k 31.12.2015 (bez bankových úverov) dosiahli výšku **14 783 128 €**. Jedná sa o záväzky s dobou splatnosti dlhšou ako 1 rok a v uvedenej sume sú zaúčtované nesplatené úvery voči ŠFRB, záväzky za preinvestované prostriedky na mestských budovách (zápočty), zostatok sociálneho fondu a dodávateľské záväzky v zmysle uzn.320/2012-MZ vrátane zmien (odkúpenie pohľadávky zhotoviteľa peňažným ústavom) vo výške 8 268 648 €, ktoré sa síce v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy nezapočítavajú do dlhu mesta, ale vo forme záväzkov sú v skutočnosti dlhom mesta, ktorého splatnosť je 10 rokov.

V krátkodobých záväzkoch (**4 298 111 €**) sú zahrnuté najmä záväzky voči dodávateľom vo výške 446 682 €, záväzky z úverov ŠFRB splatné do jedného roka, dodávateľské úvery a záväzky z nájmov so splatnosťou do jedného roka, záväzok za mestskú hromadnú dopravu vo výške 1 674 007 €.

Stav záväzkov z bankových úverov k 31.12.2015 bol vo výške 16 241 815 €, čo predstavuje dlh mesta k 31.12.2015, t.j. 32% zo skutočných bežných príjmov mesta. Do uvedenej sumy nie sú započítané úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania, ktoré sa splácajú vo forme častí nájomného od nájomníkov bytov a zároveň do stavu bankových úverov k 31.12.2015 nie sú započítané už spomínané dodávateľské záväzky v zmysle uzn.320/2012-MZ vrátane zmien. Upozorňujem na to, že uvedené dodávateľské záväzky v skutočnosti dlh mesta zvyšujú.

Po započítaní dodávateľských záväzkov v zmysle uzn.č.320/2012-MZ dlh mesta k 31.12.2015 predstavoval 49%.

6. Podnikateľská činnosť

Podnikateľskú činnosť mesto vykonáva na základe živnostenského oprávnenia a spočíva v predaji propagačných materiálov a predaji služieb v Školiacom stredisku Mestskej polície. Podľa prehľadu nákladov a výnosov bola podnikateľská činnosť mesta v roku 2015 stratová (-3930 €).

Podnikateľskú činnosť vykonávajú aj 2 príspevkové organizácie zriadené mestom Mestské služby a Správa zariadení sociálnych služieb.

Mestské služby vykázali v roku 2015 z podnikateľskej činnosti zisk + 241 825 €.

Správa zariadení sociálnych služieb v roku 2015 vykázala z podnikateľskej činnosti zisk 13 543 €.

Výsledky hospodárenia príspevkových organizácií po zdanení je potrebné vysporiadať v zmysle § 25 zákona č.523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

7. Hodnotenie programov rozpočtu

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2015 zostavený v programovej štruktúre, t.j. výdavky rozpočtu mesta boli alokované do príslušných programov, ktoré sa vnútorne členia na podprogramy a prvky. Každý program, ktorý predstavuje súhrn aktivít má definovaný svoj zámer a cieľ, pričom zámer vyjadruje očakávaný pozitívny dôsledok dlhodobého plnenia príslušných cieľov a cieľ sa monitoruje a hodnotí merateľným ukazovateľom. Hodnotenie programov v návrhu záverečného účtu je na úrovni slovného zdôvodnenia plnenia merateľných ukazovateľov.

Aplikácii programového rozpočtovania a spracovaniu podrobného programového rozpočtu sa zo strany MsÚ venovala náležitá pozornosť, ale napriek snahe a úsiliu nie sú viditeľné jeho výsledky. Od roku 2009 by už mal byť evidentný výsledok výhod programového rozpočtovania, čo by malo byť zrejme z hodnotenia plnenia programov v širšom rozmere.

Tento efekt a prínos programového rozpočtovania na úrovni mesta podľa môjho názoru nebol dosiahnutý.

Z Á V E R

Mesto Nitra v roku 2015 hospodáril podľa pravidiel zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu.

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2015 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 odst. 5 uvedeného zákona.

Vzhľadom na vyššie uvedené odporúčam Mestskému zastupiteľstvu v Nitre
schváliť celoročné hospodárenie bez výhrad.

v Nitre dňa 13.4.2016

Ing. Darina Keselyová
hlavný kontrolór mesta Nitry